

มิตราปชา

คาถาของพระเทมียาโพธิสัตว์ สอนสารถี
เมื่อกำลังขุดหลุมจะฝังพระศพ

— . ๐ . —

สกุททุก สกุทิตโตทธิ คร โหติ สคารโว
วณฺณเกตุทิตโต โหติ โย มิตฺตทานํ ม ทฺพวตฺถิ ฯ

คนไม่ประทุษร้ายมิตร บ่มสัดการแก่ผู้ บ่มบ่มสัดการตอบ
สรรพแก่ผู้ บ่มบ่มสรรพตอบ ชุมนุมคนและได้ประณีตไปหมดทุก ฯ

ปฐิก ลภเต ปจฺจ วมฺทิก ปฐิวมฺทหนํ
ปิสกิตฺตนิยํ ปฐิปตฺติ โย มิตฺตทานํ ม ทฺพวตฺถิ ฯ

คนไม่ประทุษร้ายมิตร บุคคลบ่มบ่มได้ปฐิตตอบ
ไหว้บ่มบ่มได้ไหว้ตอบ และได้ชื่อคนบ่มได้บ่มได้บ่ม ฯ

I. TEMIYA JATAKA

IN HONOUR OF FRIENDS

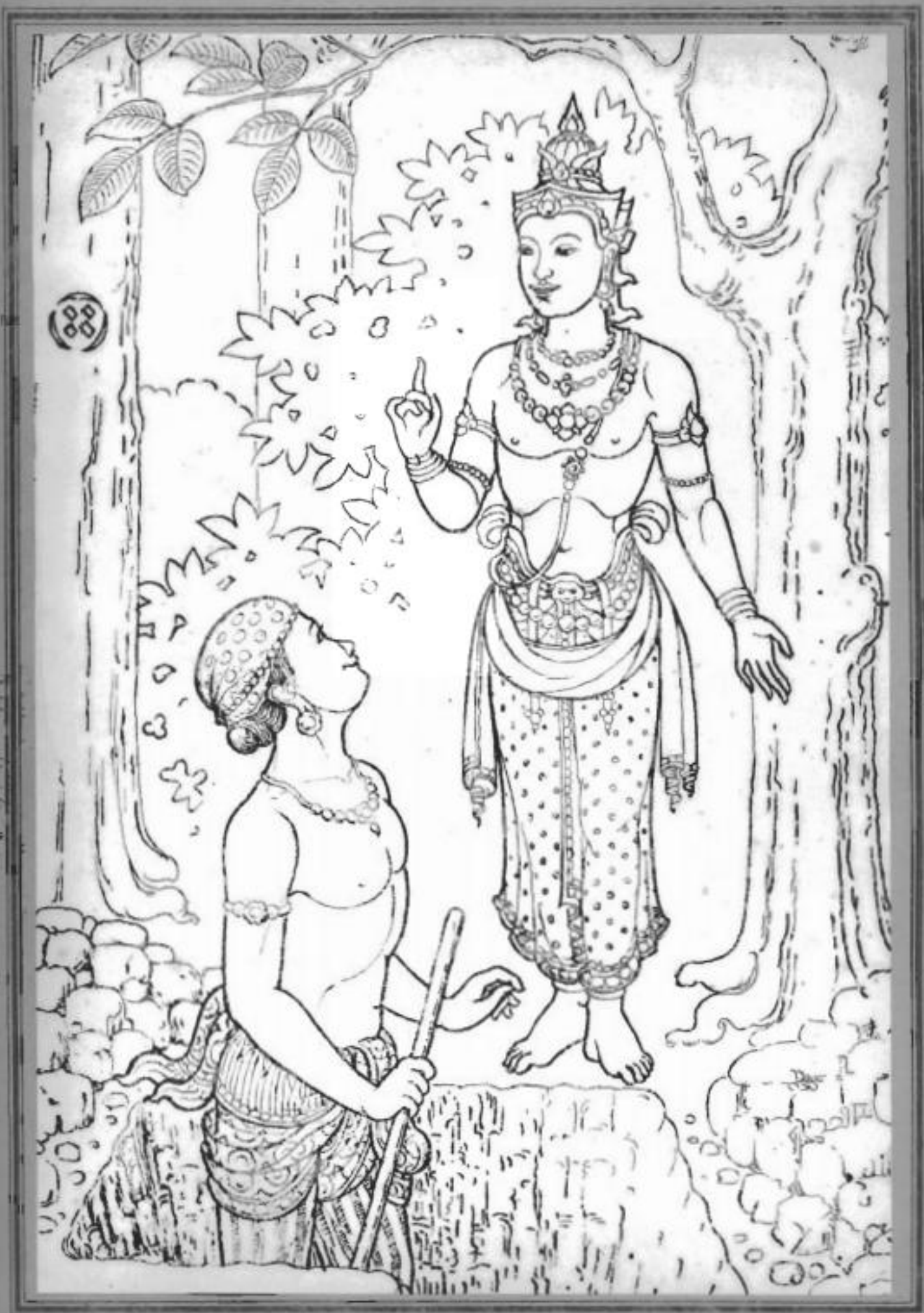
Gāthās uttered by Prince Temiya, Bodhisatta
to the charioteer
as the latter was digging a hole to bury him

• • • • •

He who is faithful to his friends
Honours others, and is honoured too,
Respect others, and is respected too,
His quality and fame is praised.

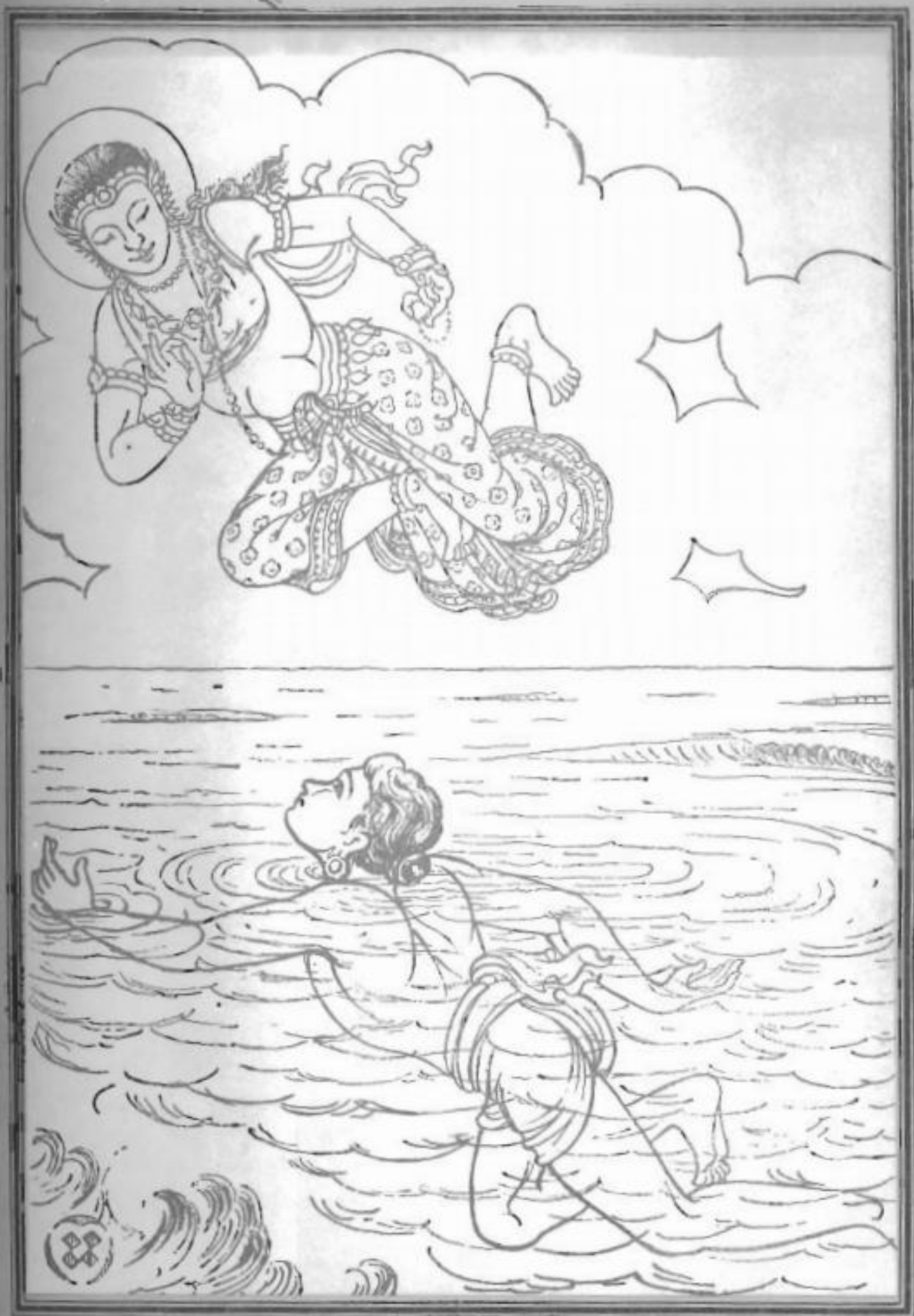
He who is faithful to his friends
Worships others, and is worshipped too,
Salute others, and is saluted too,
He wins honour and renown.

୭-ଶୁକ ଶତକ

ଧୈର୍ଯ୍ୟଶାଳୀ

ଧ.ନ. ୧୯୬୮

2. MAHAJANAKA JATAKA

STRIVE.

Dialogue

between

MAHAJANAKA BHODHISATTA and MANIMEKHALA

x x x

MEKHALA: Who are you, swimming here in mid-ocean, while no land is in sight? What power or gain are you seeking, that you are striving so hard?

JANAKA: O Goddess, as I see it is my duty in the world, to strive; therefore, even with no sight of land, I continue to swim in mid-ocean.

MEKHALA: You will never see shore in this boundless ocean. Your striving as a man will be in vain. You will never reach shore. You will surely die.

JANAKA: Whoever does his duty as a man, will never come to harm. He will never owe debt to his kin, to the Gods, nor to his parents.

ราช:

พระสุวรรณศำมีเขยิศจัลลว
ตรัสเต้ตบถกัษยัญญากยิลยักษ พระเจ้ากรุงกาสิ

ศม — วิชฌมฺหิ ฌญตฺตเต สึยิ ฌาเเค ฌนฺเตสฺ ฌญตฺตเต
จถ กณ ฌ ฌนฺเตน
เสื่อหือดกข่ากัเพท:หมง ฌงหือดกข่ากัเพท:ง
สัสมถวททททหมาสัดญว่ตวรกท เพท:เหตุล้งถ ๗

กขิล — มิโค วุปฺพิสิเล จสิ ฌกคิเล ฌสฺยาลนํ
ลํ ฌิสฺว ฌุยฺยิวิมิ สัม เตน กเไซ มมาวิสิ ๗
แม่:เจ้าศม เมื่ออ้อมอยู่ไกลมาถึงก็อ้อมด้วยตร
แต่พอเห็นเจ้าก็วิ่งหนีไปเสีย เพท:เหตุหนีทิ่งโกธาเท ๗

ศม — ยิล สวมิ วตฺตณํ ฌิล ปตฺเตสฺมิ วิญญลํ
น มํ มิถา วตฺตณสฺนติ ฌรณฺเต ส่าปฌาณิยิ ๗
ทังมื่อกัไดล้งลวทท ฌงแต่เล็กจนดมใหญ่มา
มื่ออ้อมทังสตรทปโหมท ทสล้งกลวทมิ
(เดวี่จามุภทพแห่งจิตต์เมตถ) ๗

กขิล — น ตถชส มิโค สัม กิมฺลนํ ฌสิทํ ฌน
โกยิเลททททท ฌุสฺ เตน ลํ ฌวสฺสิสิ ๗
แม่:เจ้าศม เมื่อเห็นเจ้าแล้วหนีไปทมิได้
ทัง:พดมสต่อเจ้าไปโหม
ทังจึงทูกดวามิกรธแลดทมิโลกดรอบจแล้ว
จึงปลอ่บตรไปให้ถูกเจ้า ๗

୩ - ଶୂରଭଦ୍ରାମହାତ୍ୟା

ଧ. ଶ. ୧୬୦୮

୧୧୩୩

3. SUVANNASAMA JATAKA

CHARITY

* * * * *

Dialogue between

SUVANNASAMA, the BODHISATTA

and

KABIL YAKKHA, KING of KASIS

x x x

- SAMA — The tiger is killed for its skin,
The elephant is killed for its ivory,
What made you wish to kill me ?
- KABIL — O SAMA, a deer has come within my range,
It fled, when it saw you,
You have therefore made me angry.
- SAMA — As far as I remember,
Since childhood, no deer or beast in the forest
has ever been afraid of me.
(Through spirit of charity)
- KABIL — SAMA, no deer has run away from you.
Why should I lie to you further ?
Actually, I was overcome by wrath and greed,
So I let fly that arrow at you.
-

พระเนมิราช

ครุฑถ้ำพระมาคฺฉิเทพบุตร

ปุชฺฌามิ ตํ มาคฺฉิ เทวสารถิ
อิเมหฺ มจฺจ กิมกัสมฺ ปาปิ
เอเม ชนา เวทฺรณิ ปคฺคฺคฺติ ฯ

ศุก่อนมาคฺฉิเทพสารถิ ชำรอดถามท่าน
สัตว์เหล่านี้ทำบาปอะไร ๆ
สัตว์เหล่านี้จึงตกนรกชื่อเวทฺรณิ ฯ

พระมาคฺฉิพูดพระเนมิราช

เอ ทุพฺพเส พลวณฺโฑ ชิวโธเก
ทีเสนฺคิ โรเสนฺคิ สุปาปกฺคฺมา
เต ลุทฺทกฺคฺมา ปสเวทฺว ปาปิ
เทเม ชนา เวทฺรณิ ปคฺคฺคฺติ ฯ

ชนเหล่าใดมีกรรมเป็นบาปหนัก
มีกำลังมาก ย่อมข่มเหงรบกวนคนมีกำลังน้อย
ในโลกเมื่อกำลังมีชีวิตอยู่
ชนเหล่านั้นมีกรรมอันลามก ย่อมรับผล
อันเป็นบาปนั้นเอง
ชนเหล่านี้จึงตกนรกชื่อเวทฺรณิ ฯ

୫ - ୧୫ମି ଶୀତଳ

॥ ୧୨୨ ॥ ଶିଖରୀ

ଅ. ନ. ୭୫୯୦

4. NIMI JATAKA

ASSEVERATION OF TRUTH

x x x

KING NIMI questioned MATALI, the CHARIOTEER

**O Mighty Matali, the Charioteer,
What sin have those creatures committed,
That they be cast in Vetarani, the river of hell?**

MATALI answered KING NIMI

**In their life, these creatures have been strong,
They have hurt and oppressed the weak,
They have committed deadly sin,
So they have been cast in Vetarani,**

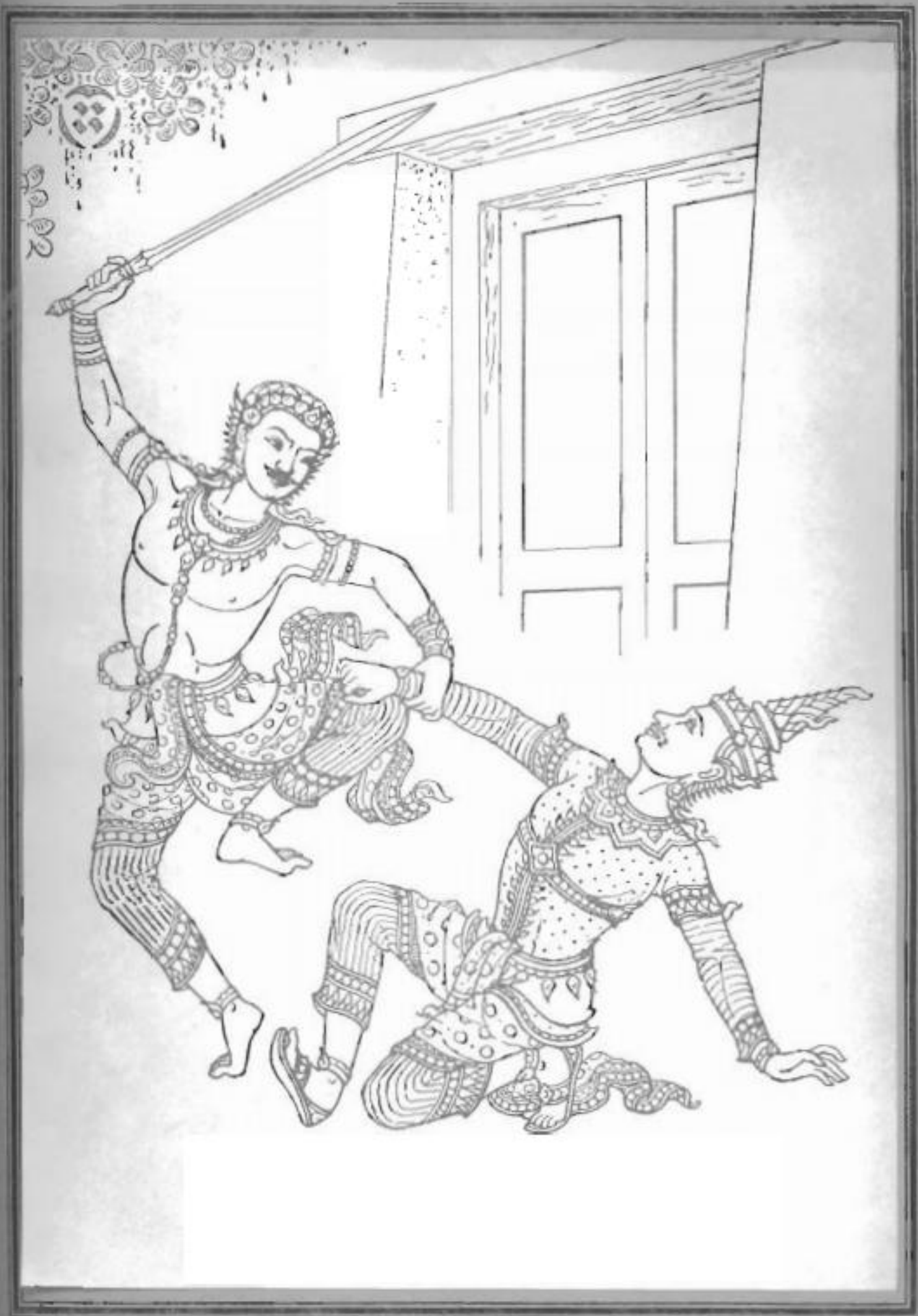

विज्ञानं यत्तिलं लघुशं।

विद्यया समिधत्तल। २७

୯- ମୀନକ ଶତାକ

ଅ.ନ. ୧୫୯୮

ଧର୍ମପୁସ୍ତକାଳୟ

5. MAHOSASDA JATAKA

THE WISE ONE

The Story of the Tunnel

Chula Brahmdatta, King of Pancala, walked forward to view the beautiful tunnel, followed Mahosadha, the Sage, and his retinue. As soon as the King emerged from the door of the tunnel, Mahosadha shut the door. He also shut all the other great and small doors. The tunnel became as dark as hell. The crowd which was shut in the tunnel was terrified.

Mahosadha, the Great Being, brought out the sword which he had hidden, and leapt into the air. Then he descended and catching the king's arm, brandished the sword and frightened him, crying —

"Sire, whose are all the kingdoms of India."

"Yours, wise man! But spare me."

"Do not fear, sire. I took up my sword, not to kill you, but to show you my wisdom." Then he handed his sword to the king.

"Panditta, as you have so much wisdom, why don't you seize the kingdom?"

"Great king. If I wished it, I would have to kill all the kings of India. Wise men do not believe in gaining glory by slaying others."

กิริยาแลลลิตา พงกัณฐิ

๑ มหาสกลีลา องค์พระมหาเสด็จ คือพระกฤษณะตฤตา
เสด็จมา บิณฑูร สมพระเมตตเมตตเมตตเสด็จออกสมมา ก็ทรง
พระจิตตภาไพเราะหทัย ทั้ง วิปัสสนาสี เม ขนุดจยั ปาเรชย
อุบาสกแห่งเทวโธระเสด็จอัมตกรบ อิมัน ชาติภวณฺ์ เนตยา
อัมพทตเมตต ผู้มีจิตตเมตต เมตตตไปภพหาค มหา-
สมลลิตยํ ปติภุชเวสิ แขนงสมมตีมักให้ตรอบตรอง มณิ
กณฺธิตฺ น วิชิตฺ ให้แก่ราชบรุษเสด็จศิริ ตวรา: อิมสิก็มีอภกรบ
อภิตตเนชีกา กเสตยา บัดนี้ก็มีอภกรบ ทำหมองูรุม่า มิตร-
ทพฺพิเน กุชเมชยํ ฉแลชาติมิกรตมณฺ์ผู้ประทุษมิตรเล่า สีส
เม ขนุดา สีสแห่งเทวโธระ: ทอหมลฺ์ จตรจกสมนฺุณาภิเต วิปัสตีเต
วิชิภุชเวสิ อัมอุบาสกพรอัมตบยองค์สิบระ: การ ซึ่งชาติมอชฺชิตม
แต่ประคมมณฺ์ จตบมณฺ์อยู่ตามเดิมอภุชิสลาบ ชาติมพายไน
ทากชาติมทตบระ: ตตร: ตบระ: แคน ะ: กิม: แคนบระ: ทวตบฺ์เหล็ก
แหลมกิตตมณฺ์ แกนจเมโธกรตมิชฺ์ วจนเตตยา สิกหรือหนึ่ง
ทาก ฐมของมีตบฺ์หิมเมชว บัดเสชวก็: เชพจณฺ์ไป
แต่แห่งเดอ: เจ: อดใจไมโธกรตมณฺ์ อภวิชิ นิมนสิสลาบ พจน
คณฺ์เพตรสรวมใจ ะ: ทำให้ไปไปโพเมชฺ์คทฺ์ ตบอชฺชิตม
ทเมชฺ์ได้หวั่นไหว ฐกพระเสชบระ: ะ: ในทวฺ์จกคณฺ์แห่งคณฺ์

၆- ဂူဒီတံဝဲ ဗဂဂ

ကမ္ဘာကျော်

ဃ.ဇ. ၅၆၇၅

6. BHURIDATTA JATAKA

KEEPING THE FAST

The Great Being, Bhuridatta Nāga Raja, opened his eyes and seeing the outcast, pondered. He knew that his moral character was in danger. He said to himself, "I have taken this outcast to my Nāga kingdom, given him wealth, and precious jewels. Yet he did not want to accept them. Now he brings with him a snake—charmer. If I should be angry with him who is unfaithful to his friend, I would be breaking my moral precepts. Please let me hold firmly to the four divisions of my fast. Whether Alambāyana cut me in pieces or cook me, or slay me with sharp weapons, I shall not be angry. If I should look at this snake—charmer with anger, he would be blown to pieces. I shall not be angry with him." So closing his eyes and following the highest ideal of Resolution, he placed his head between the coils of his body and lay perfectly motionless.

বিস্ফাৰ্শ্বচায়েচ

শতশব্দেদেবচাচম

จันทกumar

มีข่าวเรื่องว่า พระอเกราชาเจ้าเมืองปุพพทศ ทรงพระสุบินว่าได้ขึ้นสวรรค์ ครั้นตื่นบรรทมมีพระหฤทัยโกร่งจะไปจริง ๆ จึงตรัสปรึกษากัณฑาทลาดพราหมณ์ผู้เป็นปุโรหิต ว่ามีทางจะไปสวรรค์แต่ภพนี้ได้อย่างไรบ้าง กัณฑาทลาดพราหมณ์เห็นได้ช่องทางจะทำลายล้างพระจันทกุมารโพธิสัตว์ ผู้เป็นพระโอรสองค์ใหญ่ในพระยาเอกราชา ด้วยเป็นผู้กตขวางมิให้ไต่พิพากษาความกินสินบน จึงกราบทูลว่า มีทางที่จะเสด็จไปสู่สวรรค์ได้ช่วยฆ่าคน มีคนพระราชบุตรกับทั้งสัตว์สิ่งละสี่ ประกอบการบูชาอัญ พระราชาก็ตกลงปลงพระหฤทัยที่จะทำตาม ครัสต์สั่งให้จับพระราชบุตร มีพระจันทกุมารเป็นกันกับทั้งคนอื่นอีก พันธนาการเพื่อฆ่าบูชาอัญ

ฝ่ายกัณฑาทลาดพราหมณ์ก็ยกถั่งสถาน 'เชิญเสด็จพระราชพาบุกกอลอันจะนำไปสู่ที่บูชาอัญ ให้พระจันทกุมารนั่งกับพระศอในหลุมแล้ว กัณฑาทลาดพราหมณ์ถือดาบของเพื่อรองโลหิตมือหนึ่ง อีกมือหนึ่งจับเอาขาเพื่อจะสกัดพระศอ

พระนางจันทาชาพระจันทกุมารไม่ทนได้ จึงประนมหัตถ์ตั้งสัจจาธิฐานขอแรงอมนุษย์ช่วย ท้าวสักกเทวราชก็ฉวยก้อนเหล็กก้อนโพลง (คือวชิราวุธ) เเทะลงมาคุกคามพระราชว่า ถ้าไม่ปล่อยคนทั้งนั้นจะสังหารเสียด้วยก้อนเหล็ก พระราชามีความกลัว จึงสั่งปลดเครื่องพันธนาการ และในขณะที่เวลานั้น ผู้ชนอันมาประชุมอยู่ที่กุ่มกัณฑาทลาดพราหมณ์ด้วยก้อนหินถึงแก่ความตาย

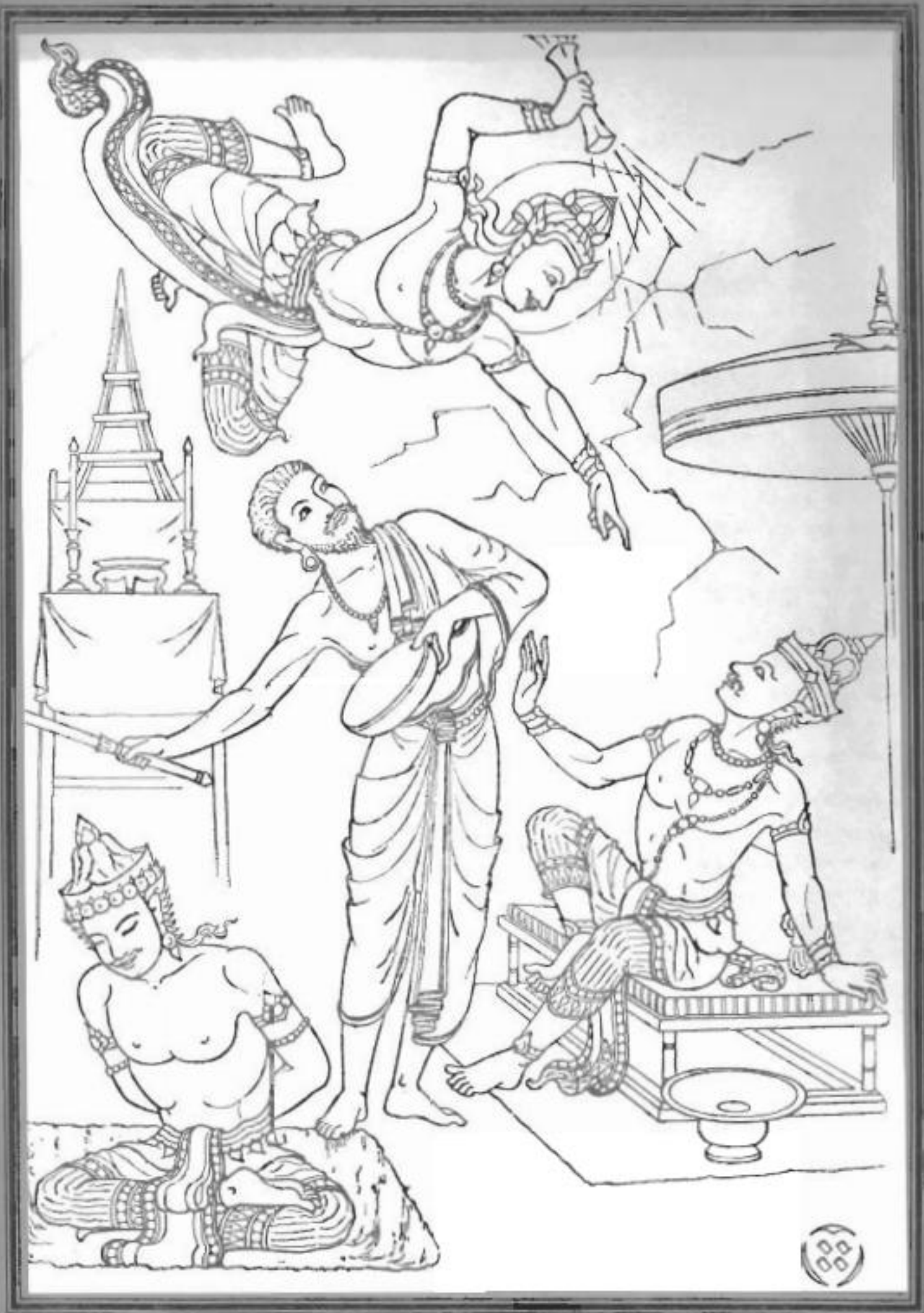
สมเด็จพระศาสดา เมื่อจะทรงประกาศความชื่อนั้น ครัสต์ว่า

สพเพ ปกนุติ นิรยั ยดา คิ ปาปกมูมิ กตุวา

นหิ ปาปกมูมิ กตุวา ลพฺภา สุกฺติ ธิโค กนฺทฺนุติ ฯ

สัตว์ทั้งหลายทำบาปกรรมไว้อย่างไร ย่อมคณรทหมด

สัตว์ทั้งหลายไม่ทำบาปกรรมเลย ไปจากโลกนี้ย่อมได้สุขคติ ฯ

7. CHANDAKUMARA JATAKA

Ekaraja, King of Pupphavati dreamt that he went to heaven. When he woke up, he had an earnest desire to go to heaven and consulted the bramin Khandahala, his counsel, on the ways to heaven. Khandahala thought this a good opportunity to take revenge on the king's son, Crown Prince Chandakumara Bhodisatta, who had prevented him from taking bribes in judging cases. The bramin told the King that the way to get to heaven is to offer a sacrifice of four kinds of victims, including his son, Chandakumara, and other people. The King decided to follow Khandahara's advice, and ordered preparations be made for these sacrifices.

Khandahala prepared the place for the rites, had all the people to be sacrificed brought there. He made Chandakumara sit with his neck bent forward in the pit. In one hand Khandahala held the tray, ready to receive his blood, in another hand held a sword, ready to cut his neck.

Princess Chanda, Chandakumara's consort, could not bear to see it any further. She clasped her hands and made a solemn asseveration of truth, invoking all the spirits,—ghosts, goblins and fairies—to help her. Sakka, king of the gods, took a blazing hammer (Vajiravudha) descended from heaven. He threatened the King that if he did not free these people, he would kill him with the hammer. The King was afraid so he had the victims set free. The crowd gathered there, threw earth and stones at Khandahala until he died.

when the Master related this, he said—

**“ All creatures which have sinned, shall go to hell,
All creatures which have never sinned, when they leave
this world, they will be endowed with happiness. ”**

ଅମରକାମୀ ଓ ଗାଧୁକ
ସ୍ଵର୍ଗକାମୀ ଗାଧୁକ

ฉกรรจ์

เมื่อพระพรหมนารถโพธิสัตว์ เสด็จเทวลงสู่จันทกปราสาทในมณฑลมหานคร ทรง
ทรมานพญายักษ์กษัตริย์ ผู้เห็นผิดไปว่า เทวดาไม่มี บิคาไม่มี โลกหน้าก็ไม่มี ทั้งกันด้วย
คำถามคำตอบ ดังนี้ :

พระราชา - บุษยามิ คี นารถ เอกมฤดี

ปฐุไซ จ เม นารถ มา มุสา ภณิ

อฤติ นุ เทวา บิโร นุ อฤติ

โลโก ปโร อฤติ ชโน ยมาท ฯ

พระนารถ - อฤเทว เทวา บิโร จ อฤติ

โลโก ปโร อฤติ ชโน ยมาท

กาเมสุ กิฑฐา จ นรา ปมุพฺพา

โลโก ปโร น วิฑู โมหุคฺคา ฯ

พระราชา - อฤติคิ เจ นารถ สทุทหสิ

นิเวสนิ ปโรโลก มทานิ

อิเชว เม ปญฺเจสถานิ เทหิ

ทสุสามิ เต ปโรโลก สหสฺสุ ฯ

พระนารถ - ทสุเชมุ โข ปญฺเจสถานิ โภโค

ชญฺญาม เจ สิวฺนุคฺติ วทญฺญิ

ลฺลทฺทฺนุคฺติ โภณุคฺติ นีรเช วสนุคฺติ

โก โภทเช ปโรโลก สหสฺสุ

อิเชว โย โหติ อธมฺมสิโล

ปาปาจาโร อสฺโส ลฺลทฺทฺกมฺโม

น ปญฺชิตฺวา ทสุมิ อิดฺมิ ททฺนุคฺติ

น หิ อากโม โหติ คตฺวาวิสมฺพา

ทกฺขญฺจ โปสฺมิ มนุชา วิทิตฺวา

อญฺจฺรานกํ สิวฺนุคฺติ วทญฺญิ

สยเมว โภเกหิ นิมนุคฺตยฺนุคฺติ

กมฺมํ กวิฑฺฐวา ปฺนมาทเรติ ฯ

ข้าแต่พระนารถ

ท่านอย่าปิดข้าขอลาม

โลกหน้า เทพ พ่อ ทาม

เข่าว่านั่นมีหรือনা ฯ

บิคา สุชาติ

โลกหน้ามีอย่างเขาว่า

คนหลงในกามา

โลกหน้านั้นย่อมไม่รู้ ฯ

ท่านเชื่อว่ามีใช่

คนตายไปมีบ้านอยู่

ขอทงหัวร้อยกั

โลกหน้าข้าเพิ่มพันใช่ ฯ

หากให้ทรงศีลทาน

ทงหัวร้อยจักถวายได้

ให้ทาบใครจักไป

ในนรกทวงทงพัน

ใครกร้านทาลามก

มัดเทียกยั้งกักัน

เพราะคนชะนิกนั้น

ยอมให้ทรพ้อคืนไม่ได้

ใครหมั่นทานศีลสรรพ

ชนให้ทรพ้อด้วยเต็มใจ

เพราะคนอย่างนั้นใช่

ใช้ทรพ้อคืนเมื่อเสร็จงาน ฯ

8. NARADA JATAKA

When Brahma Narada Bodhisatta came down to Chanda Palace and tormented King Angati who wrongly thought that there were no gods, ancestors, or another world, the following questions and answers were made:—

The King — O Narada, please tell me the truth.

Are there really another world, gods or ancestors, as people say?

Narada — There are indeed gods and ancestors, and another world as people say. But people deep in *kāma*, would not know of another world.

The King — If you really believe that the dead has a dwelling place to go to, then lend me five hundred gold pieces, and I will give you back one thousand in the next world.

Narada — If you were virtuous and generous I would give you five hundred gold pieces. But if you are merciless, who would go and ask you for the one thousand in hell.

Wise men do not make loans to a man who is lazy
or full of vice,

Because such persons could never repay a debt

A man willingly lends to persons who are generous
and virtuous,

Because they always repay their debt when their
business is over.
